

Дайындаған: *Бекназар Жәннат*

Тобы: *ЖБИ-61*

1

Пән: *Экология және тұрақты
даму*

Қабылдаған: *Сарбаева
Қарлыға*

Тақырып: Табиғи ресурстар және табиғатты қолдану-тұрақты дамудың бір аспектісі

Жоспар:

- 1. Табиғат ұғымына анықтама**
- 2. Ресурстардың жіктелуі**
- 3. Табиғи қорларды пайдаланудың жалпы инженерлік шаралары.**
- 4. Қоршаған ортаны бағалаудың экономикалық көрсеткіштері мен аспектілері**
- 5. Табиғатты қорғаудың теориялық негіздері**
- 6. Қазақстанның қазба байлықтары**

**Табиғат дегеніміз - МЕЗГІЛ
МЕН КЕҢІСТІКТЕ ШЕКСІЗ,
ТҰРАҚТЫ ҚОЗҒАЛЫСТА,
ӨЗГЕРУДЕ, ДАМУДА БОЛАТЫН
БЕЙОРГАНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ
ОРГАНИКАЛЫҚ ДҮНИЕ. БҰЛ
АДАМЗАТ ҚОҒАМЫНЫҢ ӨМІР
СҮРУІНЕ ҚАЖЕТТІ ӘЛЕМДЕГІ
БҮКІЛ МАТЕРИАЛДЫҚ-
ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ,
ИНФОРМАЦИЯЛЫҚ ЖӘНЕ
ӘРТҮРЛІ ТАБИҒИ
ҚҰБЛЫСТАРДЫҢ ЖИЫНТЫҒЫ.**

The background is a vibrant green with a soft, glowing effect. On the left side, there is a detailed illustration of a globe showing continents and oceans. Above the globe, there are several large, stylized green leaves with prominent veins. In the lower right area, there are several water droplets of varying sizes, some with bright highlights, suggesting freshness and nature. The overall composition is clean and eco-friendly.

Адам мен табиғат арасындағы қарым-қатынас мәңгілікті және сонымен қатар тұтас күрделі мәселе. Халықтың өмірлік қарекетіне, әсіресе денсаулығы мен өсіп-өнуіне, тікелей немесе әлеуметтік-экономикалық жағдай арқылы жанама түрде табиғи ортаның құрауыштары мен олардың жиынтығы-атмосфералық ауа, табиғи сулар, топырақ жамылғысы, геологиялық құрылым, өсімдіктер мен жануарлар, сонымен қоса төтенше құбылстар мен барлық биосферада жүретін процестер ықпал жасайды. Табиғат арқылы адамзат өзінің көптеген қажеттілігін қамтамасыз етеді.

Адам күрделі «табиғат-қоғам» жүйесінің бір бөлігіне жатады. Қоғамның материалдық, мәдени, тағы да басқа мұқтаждығын қанағаттандыру үшін қазіргі кезеңде немесе болашақта қолданылатын табиғи ортаның құрауыштары мен табиғи құбылыстары **табиғи ресурстар** деп аталады. Оларға атмосфералық ауа, су, топырақ, кен байлықтары, күн радиациясы, ауа райы, өсімдіктер мен жануарлар әлемі, жер қабатындағы жылу энергиясы, т.б. жатады.

Табиғи ресурстар әртүрлі жолмен жіктеледі:

1. Қол жетерлікке (іске асатын немесе нақтылы және потенциалды)

4. Қолдану міндетіне (өнеркәсіптік, ғылыми, эстетикалық, рекреациялық)

2. Пайда болуына (табиғи, антропогендік)

5. Пайдалану өрісіне (энергетикалық, шикізат, тамақ)

3. Химиялық табиғатына (органикалық, минералдық)

6. Көздері мен орналасуы (жер, су, кен, өсімдіктер, орман)

*Табиғи ресурстарды
таусылуына
байланысты
қаншаға бөлеміз?*

Ресурс

Сарқылатын
ресурс

Қалпына
келетін
ресурс

Топырақ
Өсімдік
жануар

Қалпына
келмейтін
ресурс

Көмір
Металл
рудалары
Мұнай
газ

Сарқылмайтын
ресурс

Ғарыштық

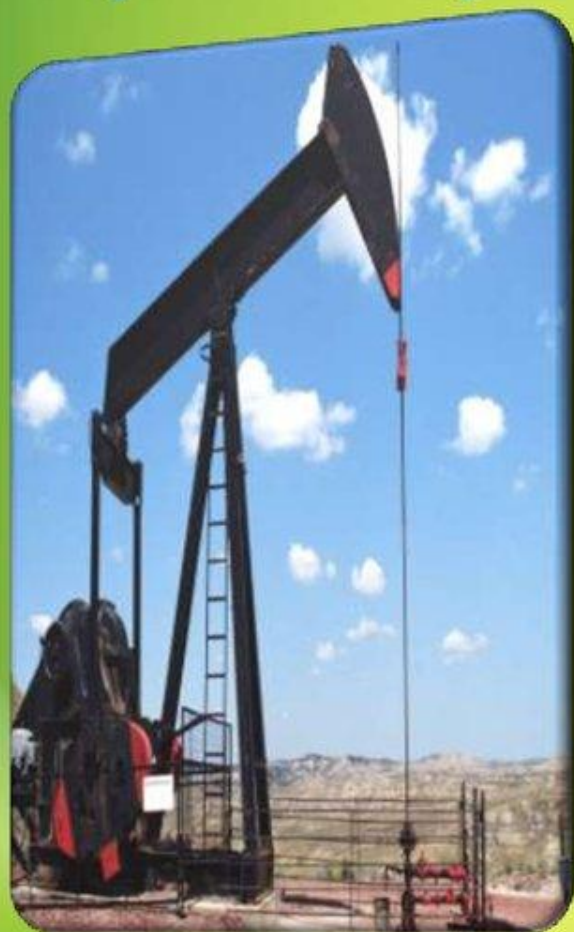
Күннің
қуаты
Айдың және
күннің
тартылу
күші

Климаттық

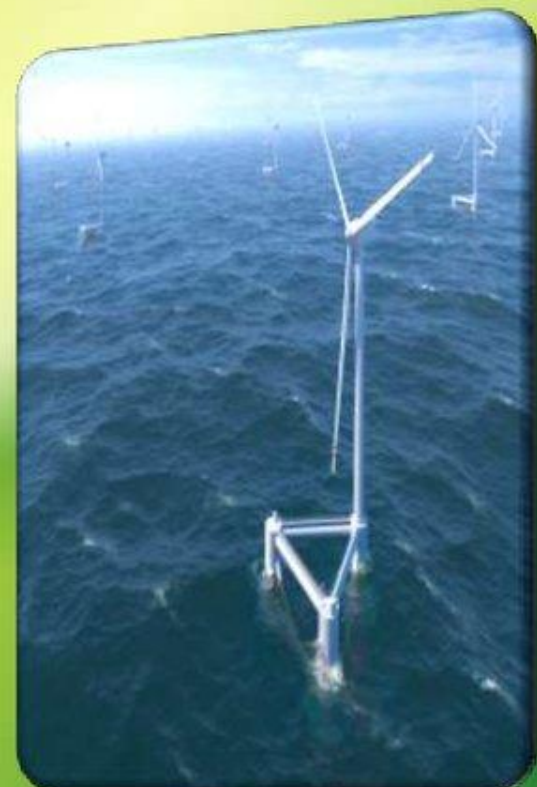
Жел
Су
Ауа
Жауын -
шашын

Сарқылатын табиғи байлықтар -
табиғатты пайдалану барысында саны мен
сапасы өзгертін табиғи физикалық
құбылыстар және денелер.

Сарқылмайтын табиғи ресурстар - табиғатты ұзақ пайдалану кезінде саны мен сапасы өзгермейтін немесе аздап қана өзгертін табиғи физикалық құбылыстар және денелер. Мұндай ресурстарға Күн энергиясы, жел энергиясы, қозғалыстағы су энергиясы, жер қойнауы энергиясы жатады.

ТАБИҒИ ҚОРЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ЖАЛПЫ ИНЖЕНЕРЛІК ШАРАЛАРЫ.

Жалпы инженерлік шараларға төмендегілер жатады:

- 1. Қоршаған ортаны жүйелі түрде пайдалану және сақтау.**
- 2. Биосфераны оптимизациялау**
- 3. Табиғатты пайдалануды оптимизациялау**
- 4. Шикізат өндіру қарқынынан алынатын өнім қарқынының өсуі.**
- 5. Жаратылыс дүниелері мен техника үндестігі. Табиғат техникалық жүйелер немесе геотехникалық жүйелер құруы.**
- 6. Өндірісті шоғырландыру.**
- 7. Өндірісті экологиялық қауіпсіздендіру-қалдықсыз экологияны пайдалану жатады.**

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА РАХМЕТ!

